

DE REIS ROND DE WERELD

VAN TWEE VLAAMSCH E JONGENS

HOOFDSTUK I

DE ONTVLUCHTING

Het was een kille Novemberavond...

Dik, grau w-geel hing de mist in de straten van Antwerpen.

De lantarens leken, met hun dof licht, als met een rouwsluier omkleed, en schoten zwart-vuile stralen uit; de enkele menschen, die snel voortstapten, waren op korten afstand als schimmen.

Reeds was de twaalfde slag van het middernachtsuur van uit Onze-Lieve-Vrouwentoren over de slapende stad heengebold.

Langsheen de huizen der Scheldekaa ien, meest drankhuizen, waar licht en lawaai aanduiden dat er ondanks het late uur en het slechte weer nog vele drinkebroers te vinden waren, sloop als het ware een kleine jongen, die aan de zijde eene groote harmonica droeg, met een lederen band over de borst vastgehecht, de handjes in de broekzakken en bibberend van kou onder het lichte jasje dat hem dekte.

Aan de deur van iedere herberg bleef hij stil, luisterde even, stak dan het hoofdje naar binnen, maar trok het haastig weer terug, wijl

een ruw woord of een dreigend gebaar hem terug wees.

De menschen schenen dien avond weinig van muziek te houden : een borrel meer, tegen den mist, scheen hun verkieslijker toe.

De kleine slenterde steeds verder naar het Zuid op.

Zoo kwam hij voorbij de Waterpoort.

Daar werd plotseling de deur van een smal drankhuis opengeworpen en een viertal mannen stormden naar buiten.

Dansend en de armen zwaaiend, met de loome bewegingen van dronken lieden, schreeuwden ze met schorre stemmen het laatste zoutelooze straatdeuntje uit.

Haastig greep het jongetje zijn speeltuig, met de tonen van het liedje aan, sprong vooruit en stapte voor de zingende kerels, die nu wild dansend, nog luider hunne kelen openzetten.

Als door den kleine geleid gingen ze voort.

Een heel eind, tot voorbij de Vlaamsche Statie, vergezelde de jeugdige harmonicaspeler het brullend viertal, steeds de deuntjes be-

geleidend die zij om het luidste tierend aanhieven.

Een der mannen staakte het gezang en hield zijne makkers staan :

— Is dat nu muziek, dat kattengejank !

En tot den knaap :

— Schei er uit !... Maak dat ge weg komt !..

— Laat hem maar spelen, Jef, zei een der andere dronkaards. 't Is toch plezant !

De kleine liet weer een nieuw deuntje hooren.

De kerel die eerst gesproken had, was echter koppig in zijne dronkenschap.

— Pak u weg !... Hoort ge niet !... Er onder uit of ik stamp u voort.

En hij wilde de daad bij het woord voegen.

De jongen was echter opzij gesprongen.

De drie andere trokken hun gezelschap mede...

— Ik heb voor u gespeeld ! kreet de kleine met een pieperig stemmetje... Ik moet centen hebben !...

De mannen gingen voort, zonder naar het jongetje te luisteren, dat het naliep en herhaalde :

— Ik moet centen hebben ! ...

Plotseling keerde een der kerels zich om en schoot op den kleine toe :

— Ik zal u eens voor vijf minuten vasthouden, hondenjong !

— Centen ! riep de kleine, die rondkeek of er niemand opdaagde, die zich zijn lot zou hebben aangetrokken.

— Ha, ge wilt niet !

En onder het uitbraken van eenige sterk gekruide verwenschingen, stampte de dronkaard tegen de harmonica, die uit de handen van het jongetje ontsnapte, den band losrukte en over de straatsteenen vloog...

— Daar zijn centen !

Terwijl de knaap vooruitsprong om zijn speeltuig te grijpen, onder 't gelach der schobbejakken, die zoo'n ploertenstreek erg plezant vonden, naderde een groote schim, op wiens hoofd zich in den mist een helm afteekende...

De vier kerels zetten het op een loopen en verdwenen dra uit het oog.

Ook de harmonicaspeler maakte zich snel uit de voeten, zijn beslijkt en ingedrukt muziektuig onder den arm.

Onder eene lantaren bekeek hij het speeltuig : het was deerlijk gehavend.

Een hevige angst teekende zich af op 't gelaat van den kleine; eensklaps borst hij in tranen los. Op den dorpel van een naburig huis ging hij zitten en weende geruimen tijd stil voort.

Eindelijk stond de knaap recht en met langzame schreden slenterde hij verscheidene straten door, om ergens in eene nauwe steeg, een smallen en niet verlichtten huisgang, waarvan de deur openstond, binnen te sluipen.

Langs een trap, die eerder eene ladder geleeke, klauterde hij tot op den zolder, waar eene deur, die op een kier stond, eene flauwe lichtstreep doorliet.

Voor de deur bleef de kleine stil...

Hij dorst niet binnentreden.

Men had hem echter gehoord, door 't kraaken van trap en plankenvloer, want eene zware basstem vroeg :

— Wie loopt daar ?

En de deur werd plotseling opengetrokken, zoodat de kleine in het licht stond.

— Ik... vader.

— Dat zie ik ook !... Wat komt ge doen ?... Genoeg verdiend ?

Het jongetje bleef als op zijne plaats genageld.

— Hewel, hebben ze uwe tong uitgesleurd ?...

Een kort ineengedrongen, kloek gebouwde kerel, die slechts eene broek en een rood slaaplijf aan had, stak de sterk behaarde armen en beenderige reuzenhanden naar het knaapje uit, greep het bij den schouder en trok het in 't vertrek.

— Laat eens zien wat ge meëbrengt.

— Ik heb niets !

— Niets !... Wat komt ge dan hier doen ?... Terug de straat op, gauw ! ...

— Ik kan niet meer spelen... Zie eens...

Hij toonde den man zijn speeltuig.

Deze rukte het uit de handen van den kleine en bekeek het nauwkeurig...

Met van woede vertrokken gelaat, als hij zag hoe deerlijk de harmonica onder den stamp van den dronkaard geleden had, riep hij :

— Hier...

Schoorvoetend, bevend over het gansche lichaam, kwam de knaap een paar stappen nader.

De man greep den jongen bij het hoofd en duwde zijn gezichtje met kracht tegen de toetsen van het speeltuig aan, hem heen en weer schuddend.

— Wat is dat?... Wie heeft dat gedaan?

— Ik kon er niet aan doen! kreet de kleine... Laat me los... Haï!... Ze waren met vier man... Haï...

De kerel liet eindelijk het hoofdje los, en terwijl hij de harmonica op den stoel wierp, sloeg hij den knaap zoo hevig in het gelaat, dat hij op den grond tuimelde en een oogenblik verdoofd liggen bleef.

— Dat ontbrak er nog aan!... Ik heb den Rosse reeds zijn nest in gerammeld omdat hij met vijftien centen is naar huis gekomen, en nu zijt gij daar met ledige handen en uwe harmonica kapot!... Hier!...

Hij greep den kleine, die naar de deur kroop om zijn heil in de vlucht te zoeken, bij de ooren en trok hem naar zich toe.

— Wie zijn die vier man?

— Ik ken ze niet.

— Ha, ge kent ze niet!... Leugens!... Ge hebt weer met ras van uw soort gespeeld, in plaats van te werken... En ze hebben uw speeltuig kapot gemaakt... Wat zult ge nu

aanvangen?... Hoe zult ge nu aan den kost komen!... Ik zal u doodslaan!... Luijaard!...

Al die uitroepen werden met vloeken versterkt en bijna elk woord door een klap of een schup onderlijnd.

De knaap zei niets meer; zelfs de kreten die de pijn hem wilde ontrukken versmachtte hij, omdat hij wist dat daardoor de woede van den beul nog werd aangevuurd.

— Ik zal u van al de trappen smijten... U doodtrappen.... Geen cent en de harmonica kapot!...

En dichter en dichter vielen de slagen.

Eindelijk werd de kerel wat kalmer.

— Morgen zullen we er eens opnieuw over spreken! Ik zal u dat doen bekoopen, verloren kost!... Ha, ge begint zoo!... Naar uw nest nu!

Een stamp, met groote kracht toegebracht, deed den jongen als het ware buiten de kamer vliegen. Met een lichten gil stortte hij voorover, de armen voor zich uitgestrekt, dicht tegen de trap. Een hand verder, en hij ware er afgerold.

De deur van de zolderkamer werd dichtgeworpen.

In het donker kroop de kleine recht.

Hij kreunde, zijn gansch lichaam deed hem pijn.

Fluisterend klonk eene stem :

— Kom gauw hier, Janneken...

De knaap wendde zich om, en stond voor eene groote houten kist, waarin een menschelijk wezen zich bewoog en de hand naar den kleine uitstak.

— Kom hier, want als hij er seffens uitkomt, krijgt ge nog wat!

Janneken klom in de kist en legde zich met zijn gekneusd lichaam op de vodden en het stroo, die reeds zijnen broeder, den Rossen, zooals zijn vader hem genoemd had, tot rustplaats dienden.

Dat was hun beider «nest».

— Gelukkiglijk heeft hij niet veel gedronken dezen avond, zei de Rosse, anders hadden we nog meer priegel gehad... Als hij straks maar niet aan ons denkt, want als hij nog gaat zuipen en hij komt terug op ons af, dan zal 't kermis zijn... Schrei nu niet... Ik heb er nog meer van langs gehad dan gij.... Kom zwijg, dat hij u niet hoore...

De Rosse stak zijn arm onder het hoofdje van Janneken en hield zoo het gelaat van het jongetje tegen zijne borst gedrukt.

— Zwijg maar... Als hij straks weg is, zal ik u eens iets vertellen... Snik niet, daar is hij.

De deur werd inderdaad geopend, doch, zonder de minste aandacht op de twee kinderen te geven, die zich muisstil hielden, stommelde de vader de trap af.

Zoodra de voetstappen van den man waren weggestorven, ging de Rosse overeind in zijne kist zitten. Hij luisterde nog even en zei dan halflood :

— Janneken, ik trek er hier uit! Ik heb er genoeg van, meer slagen dan eten en nooit iets hooren dan vloeken en verwenschingen... Gaat ge meê?

— Waar naartoe?

— Ja, dat weet ik niet!... Dat zullen wij wel zien!... Zeg nu maar, of ge meê gaat!... De rest zal wel van zelf komen.

— Ik durf niet...

— Hoe ge durft niet!... Als ge hier weg zijt moet ge niet meer bang zijn.

— Hij zal ons wel vinden en hier terugbrengen!

— We zullen maken dat we ver genoeg loopen. Nu, als gij hier wilt blijven, mij goed, maar ik trek er uit.

Onder 't spreken van die woorden, was hij over den kant der kist gestapt.

Janneken begon weer te schreien.

— Hier... alleen... blijven...! snikte hij.

— Niemendal! zei de Rosse ruw... Ge moet meê! Ik zal u meesleepen,, als ge niet wilt!... Er uit!

De kleine kroop uit de kist.

— Ik heb hier eerst nog iets te doen. Ga daar eens op den eersten trap zitten en houd goed uw ooren open. Als ge iets hoort, rap de kist in, ik weet dan genoeg.

— Ik ben zoo bang, zei de knaap huiverend.

— Dat zal gauw over zijn. Zit nu maar op den trap.

De Rosse opende de deur en sloop in de kamer.

Na eenige oogenblikken in het vertrek te hebben vertoefd kwam hij bij Janneken, en reikte hem eene harmonica over.

— Pak aan, 't is de mijne. De uwe is naar den bliksem, hein?... 'k Heb dat daar straks gehoord... We zullen er later eene bijkopen... Onder iederen poot van het bed van den oude lag er een stuk van vijf frank... Hij dacht dat ik het niet wist... Hier heb ik de vier paardoogen... Laat ons nu maken dat we wegekomen... Ik zal eerst gaan...

— 'k Heb zoo'n schrik, Rosse!

— Tuimel maar niet van de trappen... Nu nog de gang uit, en we zijn er van af... Kom langs hier, want hij zal weer in «De Groen Kat» zitten... Geef mij uw hand dan komen we rapper vooruit... 'k Was dat al lang van plan!... 'k Heb alleen gewacht tot er vier stukken van vijf waren...

En zoo verdwenen, hand in hand, de twee knapen in den mist; zoo liepen zij de wijde wereld in...

HOOFDSTUK II

HET OPGE LICHT E KIND

— Mevrouw de gravin is afwezig, zei de knecht, die de poort van het kasteel geopend en in de deuropening post had gevat, als om den vreemdeling te beletten binnen te dringen.

— Mevrouw de gravin is niet afwezig, klonk het antwoord.

— Wil mijnheer het beter weten dan ik ?

— Beter niet, maar toch wel zoo goed als gij! En als ge nu, als 't u belieft, uw dik lichaam een weinig gelieft op zij te zetten, dan zou ik niet op den killen dorpel, in de gure lucht, u moeten bewijzen dat ik er minstens zooveel van weet als UEdele!

— Maar mevrouw is...

— Ik zie dat er niet in 't kasteel te komen is dan over uw lijk... Vrees niet, ik ben met geene moorddadige inzichten bezield, alhoewel ik koude voeten begin te krijgen, en als ik die heb, wordt ik een erg wreed man!... Ik geef u toe, dat ge 't allemaal beter weet dan ik, en mevrouw de gravin dus afwezig is... Mijn grootvader zaliger was een groot tooveenaar, en ik heb zijne zwarte kunst van hem geërfd... Ik zal u eens laten zien wat ik kan...

De vreemdeling haalde zijn brieventesch te voorschijn.

— Die kerel is zoo zot als een musch, dacht de knecht.. Als hij maar niet gevaarlijk wordt.

De andere reikte hem een adreskaartje over.

— Als UEdele dat kaartje nu wil neerleggen op de tafel van het roode salon, waar mevrouw de gravin een gedeelte van den dag doorbrengt, als ze niet afwezig is, dan zult ge een der grootste wonderen zien, dat ooit door menschenoogen werd waargenomen. Als bij tooverslag zal mevrouw de gravin verrijzen en u zeggen : « Jan — als ge niet Jef heet — Jan, laat dien heer onmiddellijk hier komen... » Mijn voeten worden kouder en kouder! Als ge aan uw leven houdt, ga dan uit den weg en naar het roode salon.

De knecht keek van het naamkaartje naar den zonderlingen man en van dezen weder naar het vierkant stukje karton.

Hij dacht een oogenblik na, liet dan den vreemdeling binnentreden en leidde hem in een klein vertrekje, naast de poort gelegen.

— Wacht hier een oogenblik.

— Nu gaat ge 't wonderstuk zien!

De knecht haalde de schouders op en verwijderde zich, iets mompelend dat wel op « gek » of iets in dien aard geleek.

Een paar oogenblikken later kwam hij haastig terug in het vertrek en zei op zeer beleefden toon :

— Mevrouw de gravin verlangt Mijnheer dadelijk te zien. Gelieve mij te volgen.

— Ge ziet dat de kunst van mijn grootvader wat te beteekenen heeft, he?... Dadelijk verzezen, niet waar?... Daar staat ge nu met uw en mond vol tanden!... Ik volg u.

De knecht leidde den bezoeker naar een prachtig bemeubeld vertrek op de eerste verdieping, waar een jonge vrouw, een boek in de hand, bij een der breede ramen zat.

De vreemdeling bleef aan de deur der kamer staan, boog diep en groette :

— Mevrouw de gravin.

Deze stond recht, beantwoordde den groet met eene lichte hoofdbuiging en zei :

— Ga zitten, Mijnheer Daks.

Zij nam terug plaats in haren zetel, na den man van het hoofd tot de voeten te hebben opgenomen.

— Ik heb u reeds eenige dagen vroeger verwacht, sprak de jonge vrouw, na eene korte poos. Mijn broeder had me geschreven, dat ge u hier in het begin der week zoudt aanmelden.

— Dat was ik inderdaad van plan, Mevrouw, doch ik heb het beter gevonden niet eerder hier te komen, dan als ik u iets bijzonders zou hebben mede te deelen.

— Wil dat zeggen dat ge zulks nu doen komt?

— Zooals ge zegt, mevrouw.

— Betreffende?...

Zij ging niet verder, doch de heer Daks voleinde den volzin :

— ...het kind, sprak hij.

Het gelaat der gravin verbleekte.

Zij kon geen woord spreken.

Zij rees uit haren zetel op, trad op den bezoeker toe en kon eindelijk uitbrengen :

— Betreffende mijn kind ?

— Zooals ik de eer had u te zeggen.

— Het leeft !

— Ja.

— Gij weet waar de jongen is, gij hebt hem gezien ?... Hij is hier ?

— Niet te haastig, mevrouw... Zoo ver heb ik het nog niet gebracht... Mijnheer, uw broeder, heeft me slechts twee maanden geleden over de zaak gesproken, en, ik geloof dat het zeer mooi gewerkt is, als ik nu reeds kan komen zeggen, dat het kind leeft en ik hoop weldra te weten waar het verblijft.

Teleurstelling teekende zich af op het gelaat van de gravin.

Zij ging weer zitten en zei :

— Ik luister, Mijnheer, naar hetgeen gij mij hebt mede te deelen.

— Als ik mij bij Mijnheer uwen broeder begeven heb, om hem mijne diensten aan te bieden, bij het opzoeken van het kind, wist hij mij alleen te zeggen dat een uwer kame-nieren, om zich op u te wreken, op eenen avond met de kleine de vlucht had genomen en men haar spoor slechts had kunnen volgen tot Brussel... Dat was al wat hij na jaren zoekens had kunnen ontdekken... Uw jongen was vier jaar toen hij werd opgelicht; hij moet er nu twaalf zijn.

— Zooals ge zegt.

— Ik moest dus het spoor dat acht jaar oud was, terug volgen... Ge zult met mij moeten bekennen, dat het eene hopelooze taak mocht heeten !

— Inderdaad.

— Wat de politie destijds niet had weten te vinden, kon ik op een paar weken opsporen en, ik moet zeggen door het toeval gediend, want met schrandereheid alleen was het niet te doen, gelukte ik erin te weten waar de moeder van de kamenier zich op 't oogenblik der oplichting bevond... Dat was de sleutel van het raadsel...

De bezoeker haalde een brieventesch uit den zak en daaruit eenige papieren te voorschijn, waarop hij een blik wierp.

— Het wijf heeft zoowat in alle gewesten van ons land, en zelfs in Duitschland en Frankrijk verbleven. Ik heb er mijne collega's de agenten van ons land op los gelaten, en dan vernomen dat zij met hare twee kinderen die meer met haar bedelen dan wat anders, den kost hielpen winnen, heeft rondgereisd, en te Rijsel opnieuw — want ze was weduwe — een huwelijk heeft aangegaan. Het laatste bericht dat ik ontvangen heb luidt dat zij te Antwerpen overleden is. Verder niets. Ik begeef me nu zelf naar die stad, om de opzoeken voort te zetten.

— Dat is alles ! zuchtte de gravin.

De man fronste de wenkbrauwen en keek de vrouw met norsche blikken aan.

— Is dat niet genoeg, voor twee maanden werk, vroeg hij tamelijk ruw.

— Och ja, Mijnheer. Neem het mij niet euvel op, dat ik mij niet tevreden toon. Voor mij, die reeds jaren snak naar het wederzien van mijn kind, is al wat daar buiten ligt niet genoeg.

— Alvorens naar Antwerpen te gaan, wilde ik u reeds komen zeggen hoever ik met mijne opzoeken gevorderd was, u mededeelen dat ik hoop te gelukken, en wilde u ook iets toonen, dat u zeker belang zal inboezemen.

Uit een omslag haalde hij een klein kadertje te voorschijn, waarin eene lichtteekening op glas zat, en gaf het in de handen van de gravin.

— Ik heb dat te Rijsel weten te bekomen. Het is eene fotografie van het wijf met de...

De edelvrouw liet hem niet uitspreken. Zij had nauwelijks de lichtteekening bekeken of ze riep uit :

— Dat is Raoul !... Ja, dat is hij !...

— Ge ziet dat ik op het goede spoor ben, mevrouw.

— Ja, dat is mijn zoontje !... God wat ben ik gelukkig !... Ja, hij is het !...

Zij zoende het portret...

— Ik ga met u naar Antwerpen, Mijnheer... Wij vertrekken dadelijk !...

Een lichte glimlach speelde om den mond van den bezoeker.

— Ik begrijp uwe vreugde, mevrouw, en het spijt me dan ook geweldig ze te moeten verminderen, maar ge zult mij alleen naar Antwerpen moeten laten gaan... Niets zegt dat de kleine er nog is, en, mocht dat wezen,

waar hij zich bevindt... Ge zult nog eenige dagen, misschien nog langer, geduld moeten oefenen.

Bedroefd staarde de gravin hem aan.

— Ja, ik liet me door de vreugde medeslepen... Maar, gij vertrekt onmiddellijk, Mijnheer!... Gij zult geen oogenblik verliezen... Wellicht is mijn kind diep ongelukkig, leeft het in ellende!... Als ik daar aan denk...

Zij borst in snikken los.

— Die gedachte pijnigt me reeds zoo acht lange jaren... dag voor dag... nacht na nacht.

— Wees nu kalm, mevrouw... ik ben er zeker van, dat ik den kleine zal vinden...

— Al wat ge me zult vragen...

— Ik werk voor de firma, mevrouw, en die heeft met Mijnheer uwen broeder onderhandeld, en meer nog doe ik het uit liefde voor mijn vak. Als ik een Engelschman ware, mevrouw ik zou trachten Sherlock Holmes de loef af te steken. Nu ge weet hoever ik reeds gevorderd ben, wensch ik afscheid van u te nemen, om voort te werken.

De man stond recht.

— Mag ik u verzoeken mij de lichtteekening terug te geven, mevrouw?

— O, laat me dat portret behouden!

— Dat gaat niet. Ik zal het wellicht noodig hebben voor mijne verdere opzoekingen. Ik hoop u weldra het origineel te bezorgen, mevrouw.

— Als ge daar in gelukt...

— Dan zal ik bewezen hebben, dat ik mijne kunst versta, mevrouw. Ik heb de eer u te groeten.

— Schrijf me dagelijks, Mijnheer.

— Als het noodig is, zeker, en, als ik er den tijd toe vind, want ik zal er geen te veel hebben.

De bezoeker verliet het vertrek, waar de gravin terug in haar zetel zonk en hare tranen vrij liet vloeien.

Hare droefheid deed haar echter zooveel hartepijn niet meer als vroeger : een genster blonk in de verte en verlichtte hare smart.

Tot den knecht, die hem tot aan de poort van het kasteel geleidde zei de vreemdeling :

— En nu is mevrouw weer afwezig, jongen. Ik heb haar weer weggetooverd. Knap he ?

HOOFDSTUK III

DE WIJDE WERELD IN

Hand in hand gingen de twee knapen door den mist....

Geen van beiden sprak een woord, maar allerlei gedachten maalden door hun brein.

De Rosse, een bengel van omtrent vijftien jaar, sterk gebouwd, de afstammeling van een boeren- en arbeidersgeslacht, die reeds geruimen tijd van plan was den zolder, waar hij meer slagen dan broodkorsten ontving, en de kist, waarin hij sliep als een hond, te ontvluchten en op eigen wieken de wereld in te vliegen, — de Rosse wist waarheen, en, alleen plaagde hem de vraag of hij wel zou gelukken in hetgeen hij voorhad.

— Gaat dat niet, zoo dacht hij, dan maar iets anders gezocht. Met een paar harmonicas zullen we in ieder geval zoo'n lekker eten en zoo'n aangenaam slapen weten te vinden als thuis. Een ding is er in 't oog te houden : uit de klauwen te blijven van den oude.

Een oogenblik speet het hem klein Janneken te hebben medegenomen.

— Alleen, zoo dacht hij zou ik gemakkelijker in leven blijven en minder gevaar lopen door vader ontdekt te worden... Maar dan zou hij zijne woede, omdat ik op de vlucht ben gegaan, botvieren op het jongetje... En ik zie Janneken toch gaarne! Neen, ik zou 't mij verwijten, heel mijn leven lang, als ik broertje alleen had achtergelaten!

Hij drukte teeder de hand van het knaapje.

Ja, hij had het jongetje lief. Toen de Rosse reeds zeven jaar was, kwam dat jongere broertje, pas vier jaren oud, in het gezin, als uit de lucht gevallen. Het was een lief, zachtvaardig kind dat nooit iemand kwaad wilde, en de plagerijen, soms de ruwe behandelingen van den Rosse zonder klagen, alhoewel er dikwerf tranen bij kwamen, verdroeg. En het hield veel van dien grooten, ruwen, sterken broe-

der, die het dan ook reeds dikwijls tegenover de vechtzieke speelmakkers verdedigd had.

Zoo waren ze samen opgegroeid, en samen hadden ze moeten bedelen, en met hun speeltuig, 's nachts de kroegen afloopen, en samen waren ze mishandeld geworden, om dan in hun nest, samen te schreien en malkaar te troosten...

Degenen die samen lijdten sluiten gewoonlijk eene sterke vriendschap, hebben echte broederliefde voor elkander over.

— Waar ik ga, zal Janneken medegaan, besloot de Rosse, al was het naar 't einde van de wereld... Wat zou dat arme schaap nu toch zonder mij gaan uitrichten...

De gedachten, die onder de hersenpan van den kleine omwoelden, waren van een heel ander soort.

Telg van een edel geslacht, opgevoed als een prinsje, en dan plots, op zoo'n jeugdigen ouderdom, overgeplaatst in dat bedelaarsmiddelen, had het knaapje zich niet tegen de wisselvalligheden van het leven kunnen verharderen, en 't was een zwak schepsel gebleven, zwak naar lichaam en zwak naar geest.

Verstandig was Janneken wel, voor zooveel een bedelaarskind kan verstandig wezen, maar zoo teer als zijn gestel was, zoo teer waren zijne gevoelens.

Die tocht naar het onbekende boezemde hem een grooten angst in.

— Waar gaan we naartoe? vroeg hij zich af... Zullen we 't nog slechter hebben dan bij vader?...

En hij huiverde.

— Indien deze ons eens terugvindt?... Dan zullen we voelen wat we gedaan hebben... Hij slaat ons dood...

De slotsom van de gedachten van het vreesachtige ventje was :

— Waren we maar liever in onze kist gebleven... We waren het nu toch gewoon...

Dat is ook de redeneering van groote menschen, die zwak zijn... Ze durven het leven niet in de oogen zien, lijdten liever gebrek en smart dan de kans te loopen, als ze zich willen verheffen, er nog slechter bij te varen...

— Ik heb zoo'n kou, Rosse, zei eindelijk de kleine... Moeten we nog ver gaan?...

— Tot aan 't einde der wereld.

— Is dat ver?...

— Achter 't land van de zwarte manne-

kens... Ik zeg het maar om te lachen... Ge moet niet schreien, we zullen dra in een goed bed liggen en alles vergeten zijn. Ge weet als ik iets zeg, he, dat het dan zoo is... Nog twee straten door, en we zijn er... Hebt ge spijt, dat ge meê zijt gegaan?

De kleine antwoordde niet. Ja, hij had spijt, maar dorst het niet bekennen.

Geruimen tijd gingen ze voort, de Rosse opgeruimd, het jongetje bibberend van koude, vol angst, tot ze in eene zijstraat, nabij een groot gebouw, dat eene kazerne leek, stil bleven.

— Hier moeten we zijn, zei de Rosse... ja, hier, in de *Zeven Duivers*... 't Is reeds gesloten... Wat nu aanvangen?

De jongen had sinds eenige dagen zijn plan beraamd, tot in de kleinste deeltjes gewikt en gewogen, en volgens hem moest het gelukken.

Hij had den ouderdom bereikt waarop men aan niets twijfelt, alle ondernemingen met het grootste vertrouwen aanvat, de toekomst, wat er ook gebeurt, met hoop tegemoet ziet.

Nu het echter op de uitvoering van dat plan aankwam, nu hij den eersten stap moest doen om een nieuw leven te beginnen, voelde de Rosse den moed in zijne schoenen zinken.

Geruimen tijd bleef hij, kleinen Jan nog steeds aan de hand, den gevel van de herberg aangapen, waar nog slechts een venster, op het tweede verdiep, door den mist een lichtstraal afzond.

— Wat te doen?

Er kwam geen antwoord op deze vraag.

— Hier blijven staan, dat is niet mogelijk, zoo ging het den Rosse door het brein. Ik kan er tegen, maar Janneken is halfdood van de koude. Ze kunnen anders niet doen dan niet openen of ons iets op den kop gooien! Als er maar geen politie op ons af komt, anders geraken we terug in de handen van den oude! Zoo net alsof er in dien mist politiemannen rondloopen!

Hij stapte naar den overkant der straat, na tot den kleine te hebben gezegd :

— Blijf hier staan.

— Niet weggaan, Rosse, smeekte het jongetje.

— Voor wat neemt ge mij?

De Rosse had den trekker der schel vastgegrepen en de bel klonk.

Niets verroerde binnenshuis.

— *Ik heb kou, Rosse, zei de kleine... Moeten wij nog ver gaan?* (Blz. 8.)

Na eene poos te hebben gewacht, deed de Rosse opnieuw de schel gaan, luider en langer.

Eindelijk werd het verlichte venster geopend en eene zware stem liet zich hooren :

— Wat is dat daar beneden?... Brandt het?

De Rosse zou wel een kreet van vreugde hebben willen slaken.

Hij erkende de stem.

— Ik ben het, Charel!

— Wie?

— De Rosse... De Rosse met zijn harmonica.

— Wat komt gij hier doen, verknobbelen-nog-toe! Wat is me dat nu!

— Kom maar eens naar beneden.

— Wat is me dat nu, herhaalde de stem en het venster werd gesloten.

Eenige oogenblikken later werd de deur geopend en er den Rosse gevraagd :

— Hewel, wat hebt ge te kort?

— Ik moet u iets zeggen.

En hij riep den kleine die nog steeds aan de overzijde der straat stond toe :

— Kom, Janneken... Dat is mijn broertje... We zijn thuis gaan lopen.

— Thuis gaan lopen, verknobbelen-nog-toe!... Kom dan maar mede naar boven. Wel, wel, wel, wat is er toch allemaal gebeurt!

En door de twee knapen gevolgd ging hij de trap op en trad op de tweede verdieping binnen, in eene kleine kamer, met witgekalkte muren, waar een bed, eene tafel met eene waskom, waarboven een spiegel hing, een paar koffers en twee stoelen, de gansche bemeubeling uitmaakten. Een kleine petroleelamp verlichte dit verblijf.

Wie was de bewoner, tot wien de Rosse in zijn nood zijne toevlucht nam?

De knaap zou het zelf moeilijk hebben kunnen zeggen.

Hij kende hem slechts een achttal dagen.

Eenen avond toen hij met zijne harmonica op zwerftocht was, had hij in eene herberg, waar verscheidene mannen en vrouwen zaten, geruimen tijd gespeeld.

Ze waren dronken, de nikkelen muntstukken sneeuwden tusschen de koperen centen in het blikken schoteltje van den Rosse.

Daar riep een der aanwezigen, een zeeman, naar zijn uiterlijk te oordeelen:

— Speel nu de Carmagnole.

— Dat ken ik niet, zei de knaap.

— Ge moet het spelen.

— Als ik het nu niet kan...

— Ge wilt niet, he!... Maar ge zult, of al onze centen terug.

Hij was den jongen genaderd en had hem bij het oor gegrepen:

— Vooruit!... Spelen!...

— Ik ken het niet... Haï! Laat me los... Laat me los, zeg ik!...

De Rosse wilde zich losrukken, doch de man hield het oor stevig vast.

Een kreet van pijn ontsnapte den mond van den knaap en terzelfdertijd diende hij den kerel een forsigen stamp tegen het been toe.

— Zoo niet! kreet de dronken matroos. Zoo niet, slangevel!

Hij wilde den jongen bij den nek grijpen en hem een slag in 't aangezicht geven...

Terwijl de Rosse wegsprong en de zeeman opnieuw naar hem greep, was een jongeling, tamelijk net gekleed en die met groote kracht begaafd scheen, want hij was kloek gebouwd, met 'n paar breede schouders en een sterk gespierden nek rechtgekomen en op den matroos toegetreden.

— 't Is nu genoeg, hé! zegde hij op kalmen toon, en plaatste zich tusschen den Rosse en den liefhebber van de « Carmagnole ».

Dit optreden van een beschermer van den jongen harmonicaspeler scheen niet in den smaak te vallen van den dronken zeeman.

— 't Zijn uwe zaken niet!... 't Gaat u niet aan! gromde hij.

— Dat kan, zei de andere, maar 't zijn nog minder uwe zaken u te bemoeien met hetgeen ik doe. En ik wil niet dat gij nog langer dien kleine plaget, goed begrepen, he?

— Hij zal de « Carmagnole » spelen of ik trek hem aan stukken!

En de kerel deed een stap in de richting van den Rosse, maar op hetzelfde oogenblik vloog hij als het ware tot tegen den muur der gelagkamer, zoo krachtig was de hand van Charel, die den matroos bij den schouder had gevat en in het vertrek geslingerd.

Dadelijk, als door eene veer bewogen, na het lichaam, als dit eener kat, die springen wil, op zich zelf ingetrokken te hebben, vloog de zeeman op zijn tegenstrever toe, terwijl een mes, dat hij als bij tooverslag had te voorschijn gehaald, geopend in zijne hand blonk.

Zooals de breedgeschouderde buffel den tijger afwacht, die op hem gaat toevliegen, zoo stond Charel daar, het gebogen hoofd tusschen de opgehaalde sterke schouders, en op 't oogenblik dat de matroos zijn mes in de borst van zijn vijand wilde ploffen werd hij om zoo te zeggen opgelicht door den s'oot dien hij in den buik ontving, en terwijl de andere vooruitschoot, met gebukten kop, viel de zeeman op den grond en bleef daar roerloos liggen.

— Bravo! kreten de aanwezigen.

Charel wendde zich tot een paar andere matrozen, die met den twistzoeker in de herberg waren gekomen, en zei:

— Als ik u een goeden raad mag geven, draag hem dan buiten, anders stamp en schop ik hem aan de deur!

Deze lieten het geen tweemaal zeggen. Ze hadden wellicht ook reeds de hand naar hun mes uitgestoken, maar de groote lichaamskracht, door Charel aan den dag gelegd, en de houding der aanwezigen, die zeker partij voor laatstgenoemde zouden getrokken hebben, deed hun inzien dat het beste was zich koest te houden.

Zij namen hun bewusteloozen makker op en droegen hem uit het vertrek.

De Rosse had gansch dit tooneel, met openesperde oogen aangestaard, zonder een lid te verroeren, en hij zou misschien achter de zee-lieden naar buiten geslibberd zijn, want alhoewel hij zijn beschermer wel innerlijk dankbaar was, liet zijne opvoeding te veel te wenschen over opdat men van hem zou hebben kunnen verwachten, dat hij dien dank in woorden zou omzetten.

Maar Charel richtte het woord tot hem:

— Kom eens hier gij. Zit daar eens neer en

drink een pint met ons. Ik heb u wat te zeggen.

De Rosse nam plaats naast den man die zijn leven voor hem gewaagd had en in zijne vranke, grijs-blauwe deugnietenooogen, was dankbaarheid te lezen.

Op dit oogenblik werd eene oprechte toegenegenheid tusschen die twee geboren, die door niets meer zou kunnen verbroken worden, dan door den dood.

Sympathie is een aardig ding! Men ontmoet iemand dien men van haar noch pluim kent, en dadelijk denkt men: die man bevalt me, dat ziet er een braven kerel uit! Men komt in gezelschap van eenen andere, en onmiddellijk ontstaat een gevoel van wantrouwen en men oordeelt: dat ziet er een deugnietaut uit; met hem zou ik niet over de baan kunnen! En over 't algemeen is het de waarheid.

Zouden dat herinneringen zijn uit vroeger leven of is het louter toeval?

— Drink nu eens, op de gezondheid van den Carmagnoleman, sprak Charel.

En zich tot een man richtend, die nevens hem gezeten was en een overgroote sigaar rookte, welke hij, met sierlijke bewegingen der hand, aan wier vingeren een groot aantal ringen met edelgesteenten schitterden, gedurig in en uit den mond nam, vervolgde hij in het Engelsch:

— Dat zou nu de gewenschte jongen zijn, om onzen armen Petro te vervangen... Hij is goed gebouwd, ziet er lenig uit en vranksal hij wel genoeg wezen...

— Inderdaad, antwoordde de rooker in dezelfde taal, dat zou 't wezen... Vraag hem eens waar hij uit komt en of hij soms zou medewillen...

Charel stelde de vraag en kort en bondigherhaalde de Rosse hem, in zijne schilderachtige straattaal, welk een ellendig leven hij tot dan toe had gesleten.

— Zoudt ge met ons willen meêgaan? vroeg zijn nieuwe vriend hem, als zijn verhaal geeindigd was... Wij zijn acrobaten en voor 't oogenblik werken wij in de « Scala »... Wij hadden een jongen bij ons, zoowat van uwen ouderdom, maar die is ziek geworden en is in het gasthuis gestorven... Wij zullen u op korten tijd onze kunst leeren en dan hebt ge voor uw heel leven eene broodwinning... Zoudt ge dat aannemen?

De Rosse behoefde niet lang na te denken over dat aanlokkend voorstel:

— Of ik, antwoordde hij.

— Zal uw vader het toelaten?

Daar had hij niet aan gedacht... Zijn ge-laat betrok en hij schudde ontkennend het hoofd.

— Vraag het hem eens.

De Rosse begon te lachen.

— Hij leeft en zuipt van onze centen, sprak hij. Ge ziet van hier, dat hij ons niet zal loslaten.

— Ge kunt hem geld zenden.

— Daar zal hij zich niet laten aan pakken... En hij heeft gelijk, want eens uit zijne klauwen, zou hij geen roode duit meer van me zien!

— 't Is spijtig, besloot Charel, want gij zoudt ons kunnen dienen... Ik woon hier en we blijven nog eenige dagen te Antwerpen... Als ge uw vader kunt overhalen, komt het me dan maar zeggen...

De jonge harmonicaspeler verliet de herberg en dacht van dien stond af bijna aanhoudend aan den acrobaat en het voorstel dat hem zoo toelachte.

— Den oude spreek ik er niet van, want die zou me nog liever dood slaan dan me te laten gaan... Maar met Charel ga ik mede... Morgen moet ik weten wanneer hij uit Antwerpen wegtrekt, en dan poets ik de plaat met Janneken... Ja, die moet mede... en de vier paardoogen ook...

Dat was beslist en niets zou den Rosse van plan hebben doen veranderen... Er zat eene sterke wilskracht, natuurlijk gepaard met eene onoverwinnelijke hardnekkigheid in den jongen, en die waren beide nog verstaald geworden door een leven zoo rijk aan ondervinding en ontbering, twee leeraars die mannen van karakter vormen.

Dagelijks, omtrent hetzelfde nachtuur, ging de Rosse zijn nieuwen vriend in de herberg opzoeken en toen hij vernam dat Charel twee dagen later de Scheldestad zou verlaten, om naar Parijs te reizen, stond het voornemen in hem vast den volgenden nacht met zijn broertje de vlucht te nemen.

Geen woord had hij aan Janneken over zijn voornemen toevertrouwd.

— De kleine is te zwak, zoo redeneerde hij. Hij zou alles verraden, uit schrik alleen. Als 't

tijd is, zal ik 't hem zeggen en dan zal hij wel van zelfs meêgaan.

En daar stond hij nu, met zijn broertje, bij zijn grooten vriend en maakte hem bekend dat hij meê wilde naar Parijs en zijn best zou doen om op korten tijd den stiel te leeren...

— Is uw vader tevreden? zoo vroeg de acrobaat, want anders gaat het niet. Hij zou ons veel last kunnen aandoen.

— Hij heeft ons buiten gestampt, zei de Rosse, en we mogen niet meer thuis komen.

Dat was wel niet heel en al de waarheid, maar men had den jongen nooit geleerd voor deze laatste een grooten eerbied te koesteren.

— Dat is wat anders... En, die kleine?

— Hij is mijn broertje, Janneken... Hij wil ook kunsten leeren maken.

De acrobaat wierp een onderzoekenden blik op het tengere jongetje dat daar als verloren stond en hem niet dorst aankijken.

Charel dacht een oogenblik na... Een spijgtige trek vertoonde zich op zijn gelaat.

— We hebben maar een jongen noodig, het gaat niet met twee...

Het was den Rosse alsof men een emmer ijskoud water over zijn hoofd uitgoot... Daar had hij niet aan gedacht, zich niet aan verwachten.

Sprakeloos, met droeve blikken, keek hij een stond den man aan.

— Janneken moet toch bij mij blijven, zei hij eindelijk. Wat zou dat jong nu alleen gaan aanvangen?

De kleine drong zich vast tegen zijn broer aan. De gedachte alleen, dat deze hem zou verlaten en hij dan terug naar huis zou moeten, na hunne ontvluchting, deed hem sidderen van angst.

— Ge moet niet bang zijn, sprak de Rosse.

Bij elkaar blijven we, jongen, al moesten we ons gaan verdrinken in de Schelde!

Charel staarde getroffen de twee jongens aan.

— We zullen zien hoe we 't schikken, zegde hij... Morgen vroeg spreek ik er over met mijn makker... Misschien dat het wel gaan kan... Misschien...

De Rosse zou wel van vreugde willen roepen hebben, ja, den acrobaat om den hals vliegen.

— Hebt ge geen honger? vroeg de laatste.

— Ik niet, antwoordde de Rosse, maar Janneken wel. Ik heb een stuk brood uit de mand van den oude gestolen, maar Janneken werd zonder eten naar 't nest gestampt.

— Ik heb geen honger, zei de kleine. Ik heb kou en ben moe.

— Het beste is, dat ge maar hier blijft, meende Charel. Kleedt u maar uit en kruipt maar in het bed. We zullen morgen zien wat er te doen is.

— We zullen hier wel op den vloer slapen, zei de Rosse. We hebben dat nog gedaan.

— Het bed is breed genoeg. Maak dat ge er in komt en ga wat tegen den muur liggen met uw broertje. Ik heb niet veel plaats noodig. Spoed u, want ik moet er morgen vroeg uit.

Het duurde niet lang of de twee kinderen lagen dicht bij elkaar, in elkanders armen, onder het deken, en als de Rosse en Janneken reeds lang sliepen, hunne hoofdjes beschenen door een straal der maan die aan den winterhemel in haar sierlijke bleekheid praalde, lag de acrobaat, op den linkerarm geleund hen nog aan te staren.

Ook hij had zoo'n ellendige jeugd gekend.

HOOFDSTUK IV

EEN NIEUW LEVEN

Het was klaarlicht dag, als de Rosse uit zijnen slaap opschoot en met verbaasde blikken rondkeek, zonder zich in 't eerste oogenblik rekenschap te kunnen geven van wat er gebeurd was en waar hij zich bevond.

Een oogwenk teekende zich onrust op zijn gelaat af, maar als hij Janneken ontwaarde,

die naast hem sliep, met kalm gelaat, waarop zelfs een glans van voldoening, een soort glimlach op de lippen, te bespeuren was, week die onrust dadelijk.

En, als de beelden van een cinematograaf kwamen de gebeurtenissen van den vorigen dag den Rosse een voor een te binnen.

— Als Janneken nu maar mede mag, zoo dacht hij. Anders ga ik ook niet... Dan moeten we er trachten door te geraken... Met eene harmonica en twee goede beenen lijdt men geen honger. Alleen de oude en de politie zijn voor ons gevaarlijke dingen!

Daar werd de deur geopend en Charel trad in de kamer, gevolgd door den man met de ringen.

— Hier liggen onze twee medewerkers, zei de acrobaat in 't Engelsch. De jongste zal ons wel niet veel dienst kunnen bewijzen, maar de andere is er vast twee waard... 't Is dus beslist : de twee jongens gaan meê?

— Ja, was 't korte antwoord.

— Ik zorg voor al wat ze noodig hebben... Gij gaat naar de spoorhal?

— Goed.

En de Engelschman, zonder de kinderen nog aan te kijken, schudde zijnen makker de hand en weg was hij.

De Rosse, die geen woord verstond van hetgeen er door de twee mannen gezegd werd, begreep echter dat er op dit oogenblik over zijn lot en dit van Janneken beslist werd en met angstige, ondervragende blikken staarde hij Charel aan.

— Ge moogt beiden meêgaan, zei deze. Kruip nu maar spoedig uit het bed, want we hebben nog veel te doen.

Nimmer had de Rosse een zoo zalig gevoel over zich weten komen. Het was alsof de hemel zich voor hem opende.

Hij schudde Janneken bij den schouder en als het kind de oogen opende, kreet hij :

— Janneken, we mogen medegaan, we mogen medegaan!... Naar Parijs!... En we gaan kunsten leeren en eten hebben, en geen slagen meer krijgen!...

De kleine zette een paar oogen op, die de grootste verwondering te kennen gaven, en beurtelings den juichenden Rosse en den glimlachenden acrobaat aankeken.

— Ge kunt het onder het eten allemaal vertellen, zei Charel. Komt nu beiden spoedig naar beneden, want ik moet nog zorgen dat ge opgeknapt, gelaarsd en gespoord zooals 't behoort dezen middag aan de statie aanlandt... Uw harmonica steken we in den koffer...

De twee kinderen hadden spoedig hun armzalig plunje aangeschoten en aten als jonge wolven, het witte tarwebrood, goed geboterd,

en den lekkeren hollandschen kaas, in dikke klompjes gesneden, hun door de herbergierster voorgezet.

Nooit in hun leven, zoolang het hun geheugen mocht, hadden ze zoo'n feestmaal gekend.

— Charel is een goede vent, zoo sprak de Rosse zijne dankbaarheid uit, en we moeten voor hem doen wat we kunnen.

En, zei Janneken niets, twee tranen die op zijne wangen biggelden, drukten nog wel-sprekender dan woorden zijn innig dankgevoel uit.

Zoodra de twee jongens ontbeten hadden, ging Charel met hen naar een winkel, waar kleederen, schoenen, petten, ondergoed en al wat er noodig is om van de bedeljongens twee burgerskinderen te maken, te verkrijgen was, en als ze zoo uitgedost, na in een badhuis en bij een haarsnijder te zijn geweest, in den trein naar Parijs stapten, zou zelfs de oude hun voorbij zijn gegaan zonder hen te herkennen.

— Was het nu toch noodig, zoo zei de gezelschap van den acrobaat, zooveel geld te besteden om die twee deugnieten in 't nieuw te steken en mede te nemen, als we te Parijs met alle gemak zoo wel honderd jongens konden vinden... En zelfs beter geschikt voor ons bedrijf dan die twee daar... Wat gaan we nu toch uitrichten met dat musschenjong... De groote kan er door, maar uit den kleine is toch geen kunstenaar te kweeken... Als we hem iets willen leeren, dan breekt hij..

— Ik heb er iets mede voor, antwoordde Charel, die moest bekennen dat zijn makker gelijk had, en die met Janneken hoegenaamd niets voor had. Alleen uit sympathie voor den Rosse, en ook wel uit medelijden met Janneken, had hij gehandeld. Maar dat wilde hij wellicht niet zeggen...

Gaf hij er zich wel rekenschap van, mag men zich afvragen.

Het gebeurt zoo dikwerf dat de mensch handelt uit sympathie of medelijden, zonder dat hij zelf weet dat het die oorzaak is waaruit zijne daad geboren wordt. En dat mag wel, want hij bedrijft daarnaast zooveel kwaad, zonder dat hij er eenige geldige reden zou kunnen voor opgeven!

Eer de trein te Parijs was, had Charel zijne hersenen suf gepeinsd, om er iets op te vinden, dat zou toelaten Janneken ook bij hun

optreden te benuttigen, maar hij gelukte er niet in en gaf zijn pogen op.

— Ik geloof dat we den kleinen vogel toch zullen kunnen gebruiken, zei de Engelschman, als ze in hun hotel aan tafel zaten...

— Denkt gij het ?

— Ja... Ze kunnen beiden harmonica spelen ?

— Ze hebben nooit iets anders gedaan.

— Misschien is er wel een nieuw nummer te vinden, met die twee snaken... En als we dan den grootste voor onze oefeningen laten optreden, dan zullen we er nog zoo slecht niet bij varen... Ja, dat moeten we zoo schikken...

Gedurende de maand dat The Olinkeys, zoo was de kunstmakersnaam van het tweetal, te Parijs verbleven, werd er door den Engelschman en Charel een gedeelte van den dag besteed aan het onderricht van den Rosse, die, zoodra ze in eene andere stad zouden optreden, de rol of liever het gedeelte der oefeningen, hetwelk vroeger door den te Antwerpen overleden Pedro werd uitgevoerd, zou moeten op zich nemen.

Dat ging opperbest. De Rosse was als voor het acrobatenwerk in de wieg gelegd.

Na eenige lessen van den Engelschman, die bijzonder ervaren in zijn vak was, ontvangen te hebben, was de Rosse de gedroomde derde man voor de vertooningen en dwong hij Charrels bewondering af door zijne vlugheid en lenigheid en de wijze waarmede de kleinste bijzonderheden, die zulke waaghalzerijen mogelijk maken, dadelijk wist te vatten.

Want, zooals het bij al die kunstenmakers het geval is, was het meer noodig al de «trucs» van het vak te kennen, dan feitelijk een degelijk gymnast te wezen.

Ook voor Janneken, die bij de eerste oefening bewees dat hij nooit voor het acrobatenwerk geschikt zoo wezen, daar hij niet alleen te zwak, maar daarenboven erg onbeholpen was, had de Engelschman iets gevonden, dat de kleine de gelegenheid gaf met welgelukken naast den Rosse voor het publiek te verschijnen en zoo mede zijn brood te verdienen.

Als The Olinkeys te Bordeaux optraden en hunne gewone oefeningen met den Rosse uitvoerden, behaalden zij een grooten bijval, zoodat de Engelschman, voor de eerste maal sinds ze Antwerpen hadden verlaten, vriendelijk den knaap aankeek.

Hij klopte hem aanmoedigend op den schouder en zei :

— Goed gewerkt, jongen... 't zal gaan... Als ons tweede nummer lukt, zijn we er door.

Dat tweede nummer van het programma gold het optreden van Janneken.

Was de Rosse voor het publiek verschenen, zonder de minste vrees te gevoelen, zoo vrank en kranig als hij vroeger met zijne harmonica de kroegen binnentrad, zijn broertje met zijne gewone blootheid, die het zelf gedurende zijn zwervend bedelaarsleven niet had kunnen afleggen, zweette water en bloed en stond van angst te bibberen achter een tooneelscherm, waar hij zijne beurt van optreden stond af te wachten.

Op het plakkaat der vertooning stond hij met den Rosse vermeld als *The little musical clown*, in heel kleine letterkens, als een vulsel van den avond, daar er op den bijval van dit nieuwe nummer, zelfs door de uitvinders er van, geenszins werd gerekend.

Maar het bestuur van den schouwburg betaalde er toch iets voor en het was te beproeven.

Charel stond naast den kleine en moedigde hem met eenige vriendelijke woorden aan.

Ook de Rosse trachtte zijn makker moed in te spreken, want de kleine scheen eerder lust te gevoelen om bewusteloos neer te zakken, dan voor die hel verlichte, met menschen opgepropte zaal, den kleinen clown te spelen.

De Rosse stond daar met de handen in de wijde zakken van zijn clownpak, de beenen dicht tegen malkaaf, als een jongen die reeds jaren niets anders gedaan had dan in clownkleederen clownaardigheden verkocht.

Daarbij was zijn gelaat onbetaalbaar, wijl de Engelschman met veel talent het guitige van het aanschiyn van den Rosse nog met eenige penseeltrekken had aangedikt, zoodat nooit plezanter kop op een clownlijf had staan wiegelen.

Janneken integendeel, die nog bleeker was dan het witte poeder dat zijne wangen bedekte en die met zijne groote schoone blauwe oogen de menschen aanstaarde als eene hinde die achtervolgd wordt en geene uitkomst meer bespeurt, geleeke eerder op een kindje uit een tooversprookje...

Daar had de Engelschman dan ook op gerekend... Hij kende de toeschouwers, het publiek dat gewoonlijk schouwburgen bezoekt en heel de wereld door hetzelfde is, en dat, naief en dankbaar, steeds gereed staat om toe te juichen, als maar de kleinste snaar van zijn

hart aangeraakt wordt, en bijzonderlijk, als een kind op het tooneel zulks doet...

De laatste tonen van een lustig aria verstierven, het doek werd opgetrokken en de Rosse verscheen, een kruiwagen met allerlei vruchten en groenten voortduwend. Er waren koolen, savooien, meloenen, groote appels, een bundel wortelen, en meer andere voortbrengsels van den moes- en fruithof.

De clown, die wegens zijn potsierlijk uiterlijk reeds op gelach onthaald werd vooraleer hij een beweging had gedaan, lokte echte lachtbuien uit door zijne hoekige, zoo geheel onnatuurlijke bewegingen en de dolle manier waarop hij zijnen kruiwagen, die tegen een steen aanbotste, wist te doen omhoogvliegen en op zijn hoofd terecht komen, zoodat vruchten en groenten rond hem verspreid lagen en hij er midden in zat, met een allertreurigst gelaat...

Toen greep hij eene bloemkool en daar kwam een muziektoon uit; hij liet ze vallen en nam eene meloen vast, die eveneens een langgerekten toon liet hooren, en nu bleken al die groenten en vruchten kleine harmonica's te wezen, waarop de Rosse eenige korte aria's ten beste gaf.

Veel van muziek kende de jongen niet en hij was er ook niet voor aangelegd, maar het hanteeren der zonderlinge speeltuigen, zijn guitenstreken, de uitdrukking van zijn gelaat, de gekke sprongen en tuimelaren die hij maakte, alles spande samen om den lachlust van het publiek op te wekken.

En niemand vergt van een muzikalen clown dat hij muziek kenne, als hij maar doet lachen...

Nu was het de beurt van Janneken, wien Charel de harmonica, die de Rosse, als zij op de vlucht waren gegaan, had mede genomen, in de handen gaf.

De kleine hoorde zijn hartje kloppen; zijne knietjes knikten; het was hem alsof hij geen stap zou kunnen doen.

Hij deed eene uiterste poging om zijnen angst te overmeesteren, en daar kwamen van tusschen de schermen de klagende tonen eener harmonica, waarop een bekend treurlied werd gespeeld.

De Rosse, nog steeds tusschen de groenten en vruchten gezeten, maakte eene beweging als om het publiek uit te noodigen te luisteren en hield zich dan muisstil.

Met veel gevoel werden de eerste tonen ge-

speeld, maar met nog meer gevoel werd de eerste stroof van het lied door het zilveren kinderstemmetje gezongen, en als de kleine eindelijk, in zijn wit pakje, met zijn lief bepoeërd gezichtje, op het tooneel verscheen, borst een storm van toejuichingen los.

Janneken voelde nu plotseling alle vrees verzwinden en stond daar midden het tooneel alsof er niemand in de zaal was, kalm en zeker van zijn stuk.

Zijne wangen gloeiden, zijne oogen schitterden en, met vaste hand zich begeleidende, zong hij nog inniger, met nog klaarder stem, de tweede stroof van het lied...

Door die mooie verschijning getroffen, door het lied en het heerlijke stemmetje ingepakt, liet het publiek zijn geestdrift vollen teugel en aan het handgeklap en het gejuich, aan het bisgeroep kwam geen einde...

Tot viermaal toe moest Janneken herbeginnen en als de Rosse, die het grootste gedeelte van het gebarenspeel, dat de Engelschman voor hem en den kleine had uitgedacht maar oversloeg, den witten harmonicaspeler op zijn kruiwagen wegreed, dreunde de zaal onder het bravogeroep.

— Wat heb ik u gezegd! kreet Charel. Gij hebt me niet willen gelooven, he!

— Ik had er mij niet aan verwacht, antwoordde de Engelschman. 't Is verbazend. Dat hebben wij, met ons moeilijk werk, nooit beleefd!

En, als Janneken, op den kruiwagen staande, achter de schermen verscheen, tilde de Engelschman hem op en drukte hem een klinkenden zoen op ieder wang.

— Kleine deugniet, gij zult het ver brengen! zei hij. En gij kunt gemakkelijker werken dan wij: gij hebt uw mond maar open te doen om de menchen te doen juichen!

• Janneken liep naar zijnen broeder en de twee jongens omhelsden malkaer innig en lang, en tranen rolden over hunne wangea.

Ze hadden zoo dikwerf samen in het «nest» geweend van ellende, pijn en honger, ook zoo in malkanders armen, maar nu waren het tranen van vreugde...

Een nieuw leven ging voor hen open...

Een half uur later zaten de twee acrobaten en de knapen in het grootste restaurant van Bordeaux, aan eene welvoorzienige tafel, want de Engelschman had er aan gehouden den

triomf van Janneken en het onderteekenen van eene wel driemaal zoo voordeelige verbintenis met het schouwburgbestuur te vieren.

En 's anderendaags waren op het plakkaat de kleine letters, die het optreden van *The little musical clown* aankondigden, verdwenen, maar die woorden stonden nu in vlam-

mende letters, zoo groot als kaplaarzen, bovenaan.

Jannekens' bijval klom van dag tot dag.

De twee knapen konden nu zonder kommer of zorg de toekomst te gemoet zien.

Het noodlot had er echter anders over beslist.

HOOFDSTUK V

DE NIEUWE SHERLOCK HOLMES

— Ik geloof waarachtig dat ik het eerste menschelijk schepsel ben, dat hier ooit heeft opgeklautert !... Ge zoudt de beenen breken zonder toelating !... Dat is geen trap voor een ordentelijk mensch, dat is een kiekenladder !... En 't is hier zoo donker als in het voorgeborgte der hel !... Op het hoogste hebben ze daar beneden gezegd ; op het eerste onder de pannen... God zei geloofd, ik kan hier niet meer hooger, en naar alle waarschijnlijkheid ben ik dus op het hoogste...

Zoo bromde de heer Daks, dien we reeds op het kasteel der gravin ontmoet hebben.

Hij hield deze alleenspraak, terwijl hij de trap besteeg, die naar den zolder leidde, waar het « nest » van Janneken en den Rosse stond.

Het was in den valavond en dan ook pikdonker op de trap, die slechts door twee kleine ronde vensters licht van buiten bekwam, en waarvan de ruiten sinds menschengeheugen niet meer gereinigd waren.

Daarbij waren de treden van de trap zoo druk belooopen geweest, dat ze heel en al waren uitgesleten.

Wellicht had degene, die het huis gebouwd had, de trap van een oud huis gekocht, want meer dan vijf geslachten moesten er op en afgeloopen hebben, om ze zoover versleten te krijgen.

De handgreep was in denzelfden toestand en de heer Daks had dan ook gelijk tegen die « kiekenladder » uit te varen, daar inderdaad iemand die niet gewoon was zoo hoog te klimmen, de kans liep, tegen wil en dank, al te snel naar beneden te komen.

— Begin hier nu maar eens eene deur te vinden ! kreet de heer Daks, toen hij eindelijk was bovengeraakt... He ! Iemand ! Hela !

Geen geluid trof zijn oor.

Hij klopte met de punt van zijn zwaren wandelstok op den planken vloer, zoodat alles dreunde, en riep luide:

— Hela !... Doe eens open !...

Dezelfde stilte.

— De kerel moet toch thuis zijn !...

Hij haalde een stekjesdoosje te voorschijn en deed een lucifertje ontvlammen.

— Ha, daar is eene deur... Er is er maar een...

Hij klopte aan.

Niets verroerde in de kamer.

Hij trommelde met zijn stok op de deur.

Daar klonk eene schorre stem:

— Zeg eens, is het daar gedaan met al dat lawaai !... Ik zal anders eens zelf komen.

— Daar verlang ik reeds een half uur naar, antwoordde Daks... Doe eens open.

— Loop naar den duivel !

— Ik heb met dien Mijnheer voor 't oogenblik hoegenaamd niets te stellen, U moet ik spreken.

— Wij zijt gij ?

— Gij kent mij toch niet.

— Laat me dan gerust !

— Doe open, ik heb u iets belangrijks te zeggen... Hewel ?... Hela !

Hij ontving geen antwoord meer.

— Wat is me dat nu voor een stekelvarken, zei de heer Daks... Ik moet er in ieder geval binnen, al moest ik hier twee uren blijven wachten...

Hij roffelde weer met zijn stok op de deur. In het vertrek werd een geluid gehoord, als van iemand die uit zijn bed sprong.

— Ik zal u daar de ribben eens komen kapot stampen ! Wacht wat !

AUCTOR

De Reis rond de Wereld

door

Twee Vlaamsche Jongens

TWEEDE VERMEERDERDE UITGAVE

Penttekeningen van
G. WALRAVENS en E. VAN OFFEL

L. Opdebeek - Uitgever - Antwerpen

INHOUDSTAFEL

Hoofdst.	Bladz.
I. De Ontvluchting	1
II. Het opgelichte kind	5
III. De wijde wereld in!	7
IV. Een nieuw leven	12
V. De nieuwe Sherlock Holmes	16
VI. John M. Steadily en zijn knecht	19
VII. Nogmaals te laat	23
VIII. De heer Daks en het toeval	26
IX. De « Zeemeeuw »	42
X. Kapitein Onion's misdaad	48
XI. In den storm	57
XII. Waar men den heer Daks weerziet	63
XIII. Een avontuur van Mol	70
XIV. Wat de Rosse ontdekt had	80
XV. Voor tien meters koperdraad!	68
XVI. De nieuwe sultan der Oeylamkoeroes	96
XVII. Het stond geschreven!	106
XVIII. Van een grondwet, een luchtschip en een oproer	116
XIX. Het doel van John M. Steadily	125
XX. Eene zonderlinge Engelsche	130
XXI. De toekomst van den Rosse	139
XXII. In het Boerenkamp	144
XXIII. Hoe Janneken een held werd	153
XXIV. Hoe het met den heer Daks gesteld was	158
XXV. Naar de Zuidpool	166
XXVI. De Zuidpool	180
XXVII. De ontdekking van de Zuidpool	188
XXVIII. De geschiedenis van Dr Emile Dorange	192
XXIX. Van Janneken en eene slang, Pil en een voorhistorischen dikhuid	202
XXX. Naar den Oceaan!	207
XXXI. Hoe Mol uit den dood ontwaakte en wat hij later vernam	218
XXXII. Peter Pil en de schat	235
XXXIII. Naar Auckland!	245
XXXIV. Waar de Rosse bewijst dat Mol niet gedroomd had	253
XXXV. Wat er te Bangkok gebeurde	262
XXXVI. De tijgerjacht en de millioenenjacht	269

Hoofdst.	Bladz.
XXXVII. Hoe de Rosse verloren geraakte . . .	279
XXXVIII. Bij de Wurgers	288
XXXIX. De straatjongen en het straatmeisje . . .	299
XL. Kearloff, de Nihilist	317
XLI. Een nieuwe Robinson Crusoe	333
XLII. Waarin we de andere overblijvenden van de «Shakespeare» wedervinden . . .	350
XLIII. In handen van de Russen	366
XLIV. Te Londen!	377
XLV. Een kranige vrouw	380
XLVI. Bannelingen!	396
XLVII. Mislukt!	424
XLVIII. Vrij!	442
XLIX. Eene oude kennis	448
L. Van een deugniet van een Chinees . . .	456
LI. Onder den invloed van het magnetisme . . .	463
LII. Een avontuur te Kaskar	470
LIII. De lotgevallen van Pil	480
LIIII. Nog een avontuur van Mol, Daks en den Rosse	512
LIV. De Fakir	541
LV. Een nacht te Aden	549
LVI. Bij de Turken	558
LVII. De Roode Edelsteen	566
LVIII. Victoire en haar grootvader	573
LIX. Spoorloos verdwenen	580
LX. De Agence Queepère y Condaros	588
LXI. Teruggevonden en weer verloren	598
LXII. De geschiedenis van Queepère y Con- daros	607
LXIII. De eigenaar der « Hormigas » en de Tijgerkat	637
LXIV. De geschiedenis van den Roodhuid	646
LXV. Op weg naar het gebied van den Zon- negod	680
LXVI De kluizenaar der Savannen	680
LXVII. Langs de pijp in de rotsen	693
LXVIII. Het woud in het water	699
LXIX. De stad van den grooten toovenaar	714
LXX. De Heerscheres	722
LXXI. De geschiedenis der Hormigas	728
LXXII Oog voor oog, tand voor tand	740
LXXIII Op weg naar het vaderland	742
LXXIV De laatste hinderpaal	746
LXXV Einde goed, alles goed	762